

[Lars P. Jensen.]

overvejet, om vi skulle fremsætte et forslag til ændringer i den gældende lov, men vi fandt det rigtigst at fremsætte forslag til en helt ny prislov, et forslag, som så kunne danne grundlag for forhandling i udvalget. Principperne i vort forslag var dels at omdanne priskontrollens administrative opbygning, dels at klargøre paragrafferne og fastlægge, under hvilke betingelser myndighederne kunne eller burde gribe ind i prisdannelsen. Der var i vort forslag lagt vægt ikke på det formelle, men på det reelle. Jeg sagde ved fremsættelsen — jeg beder om den højtærede formands tilladelse til nu og en gang senere at bringe et kort citat —:

„Det er naturligvis også det reelle, der interesserer forbrugerne. Til syvende og sidst er det ikke særlig afgørende, om begrænsninger i konkurrencen f. eks. skyldes, at vareforsyningen ikke er tilstrækkelig på grund af valutavanskeligheder og øget international oprustning, eller skyldes monopoler og prisafstaler, eller at der indenfor visse erhverv lægges mere vægt på service og reklame end på nedsættelse af priserne, eller en vis prisstivhed, således at der etableres så mange virksomheder, at omkostningsniveauet bliver højt. Det centrale problem er, om konkurrencen er tilstrækkelig til at bringe produktionsomkostningerne ned og sikre, at priserne ikke ligger for meget over omkostningerne.“

Hvorvidt det vil være muligt i fremtiden at få genoprettet en konkurrence, der vil være tilstrækkelig til at beskytte forbrugerne mod for høje priser og avancer, kan ikke afgøres i dag. Vi har lov til at håbe, men i samme åndedræt må det fastslås, at det i alt fald vil være en forudsætning, at man fra lovgivningsmagts side griber ind mod adskillige af de begrænsninger i konkurrencen, der består i dag. Hertil kommer — hvad der er afgørende —, at indtil videre er det helt nødvendigt ad lovgivningens vej at beskytte forbrugerne mod økonomisk udnyttelse af begrænsningerne i den fri konkurrence.“

Når vi fra vor side ønskede at få en mere klar affattelse af, når prismyndighederne burde gribe ind, var en af årsagerne den afgørelse, der blev truffet i den snart berømte

havregrynssag. Det ærede medlem hr. Weikop vil sikkert erindre, at kravet om revision af prisloven kom umiddelbart efter, at det ærede medlem som minister havde truffet sin afgørelse i havregrynssagen. Jeg skal ikke gå i enkeltheder i denne sag, men ingen kan dog være i tvivl om, at prismyndighederne blev svækket, da en minister tog det højst usædvanlige skridt at gå imod et indgreb, der var foretaget af priskontrolrådet, og som var godkendt af prisanke-nævnet. Den nuværende højtærede handelsministers udnævnelse af en decideret erhvervsmand til næstformand i priskontrolrådet har yderligere styrket vor opfattelse af konservativ administration af prislovgivningen. Ingen kan eller skal være i tvivl om, at socialdemokratiet ønsker en handlekraftig administration på prisområdet. Det viste vi allerede i 1950, da den daværende socialdemokratiske regering sendte priskontrolrådet en skrivelse, hvori regeringen bl. a. fremhævede, at de prisstigninger, der dengang var begyndt, havde aktualiseret spørgsmålet om en skærpelse af kontrollen med varepriserne.

I det forslag, som socialdemokratiet forelagde til en ny prislov, præciserede vi netop på dette vigtige punkt, hvad vi ønskede. Vi foreslog en affattelse, hvorefter det blev pålagt prismyndighederne at gribe ind overfor priser og avancer og forretningsbetingelser, der stillede forbrugerne ringere, end tilfældet ville være under fri konkurrence mellem hensigtsmæssigt arbejdende virksomheder, og vi præciserede derefter, at ved afgørelsen af, om indgreb burde finde sted, skulle priskontrolrådet lægge vægt på, om virksomhederne opnåede enten dækning for omkostninger, der ikke kunne anses for nødvendige ved hensigtsmæssig produktion og omsætning, eller avancer, der lå udover, hvad der forekom påkrævet bl. a. under hensyntagen til forrentningen af den investerede kapital og en rimelig konsolidering, eller indkomster, der stod i misforhold til den ydede indsats ved produktion og omsætning, og jeg sagde ordret — jeg citerer —:

„Jeg skal ikke her gøre mig til talsmand for, at den formulering, vi er nået frem til, ikke kan gøres bedre, men det er for mig åbenbart, at den tekst, vi foreslår, i alt fald er langt klarere end den tekst,